

Elintarviketurvallisuusosasto
Lihantarkastusyksikkö

Pvm/Datum/Date
19.9.2022

Dnro/Dnr/DNo
5408/04.02.10.02.04/2022

Teurastamoissa toimivat virkaeläinlääkärit ja viralliset avustajat (tarkastuseläinlääkärit ja lihentarkastajat)

Lapin aluehallintovirasto

NAUTAELÄINTEN LIHANTARKASTUS - PUREMALIHASTEN VIILTÄMINEN JA TUTKIMUS

Lihantarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että liha on ihmisravinnoksi kelpavaa. Post mortem -tarkastusta koskevista käytännön järjestelyistä on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 nojalla annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/627. Nautojen lihentarkastusmenettelyt riippuvat teurasiästä, kasvatusolosuhteista ja mahdollisista lisähuomioista liittyen ihmisten terveyteen, eläimen terveyteen ja hyvinvointiin. Lihentarkastukseen kuuluu aina silmämääräinen ruhon ja elinten tarkastus, samoin teurasiästä ja elimistä riippuen myös tunnustelu ja viiltely. Mikäli virkaeläinlääkäri havaitsee muutoksia, jotka antavat viitteitä uhasta ihmisten tai eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille, on lihentarkastuksessa tehtävä tarvittavat lisätutkimukset, kuten ruhon osien tunnustelu ja viiltäminen.

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 30 artiklassa säädetään mahdollisuudesta luopua kokonaan 19 artiklassa mainittujen muiden nautojen puremalihasten viilloista, mikäli jäsenvaltio täyttää säännöksessä vaaditut ehdot. Lihentarkastuksen yhteydessä tehtävistä puremalihasten viilloista voidaan siten luopua myös muilla nautaeläimillä kuin vain kyseisen komission asetuksen 18 artiklassa tarkoitetuilla nuorilla nautaeläimillä.

Viiltojen tekeminen lihentarkastuksessa on fyysisesti raskasta ja lisää työtapaturmia. Lisäksi viiltojen tekemisestä aiheutuu taloudellisia menetyksiä teurastamoille, sillä viilletyn lihan arvo on pienempi kuin viiltämättömän. Siten nautojen puremalihasten viiltämisestä luopumisella on taloudellista merkitystä Suomen nautataloudelle.

Elintarviketurvallisuusosasto
Lihantarkastusyksikkö

Pvm/Datum/Date
19.9.2022

Dnro/Dnr/DNo
5408/04.02.10.02.04/2022

PÄÄTÖS

Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 30 artiklan nojalla Ruokavirasto toimivaltaisena viranomaisena päättää, että kyseisen asetuksen 19 artiklassa tarkoitettujen nautaeläinten osalta puremalihasten viiltäminen post mortem -tarkastuksessa ei ole pakollista.

Mikäli lihantarkastuksessa havaitaan muutoksia, jotka antavat viitteitä kystikerkoosista, on lihantarkastuksessa viillettävä nautaeläinten puremalihakset ja tutkittava ne loisrakkuloiden varalta.

Perustelut

Euroopan unionin lainsäädännön mukaan lihantarkastuksessa voidaan luopua kystikerkoosin varalta tehtävästä nautaeläinten puremalihasten viiltämisestä tietyin ehdoin. Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 nojalla annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 18 artiklan mukaan puremalihaksia ei tarvitse viiltää 1) alle kahdeksan kuukauden ikäisiltä naudoilta ja 2) alle 20 kuukauden ikäisiltä naudoilta, jotka eivät koko elinaikanaan ole laiduntaneet, tuberkuloosivapaassa valtiossa, kuten Suomessa (komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/620). Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 19 artiklan mukaan muiden nautaeläinten puremalihakset tulee viiltää ja tutkia; *ulompien puremalihasten, joihin on tehtävä kaksi alaleuan kanssa yhdensuuntaista viiltoa, sekä sisäpuolisten puremalihasten (sisäpuoliset pterygoideus-lihakset), joihin on tehtävä yksi viilto, tutkiminen*. Kuitenkin saman asetuksen 30 artiklassa säädetään mahdollisuudesta luopua kokonaan 19 artiklassa tarkoitettujen muiden nautojen puremalihasten viilloista, mikäli valtio täyttää jonkin artiklassa mainituista ehdoista:

”Edellä 19 artiklassa tarkoitettujen nautaeläinten osalta toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää, ettei puremalihasten viiltäminen post mortem -tarkastuksessa ole pakollista, jos:

- a) käytetään erityistä serologista koetta;*
- b) eläimet on kasvatettu virallisesti kystikerkoosista vapaaksi todetulla alkuperätilalla; tai*
- c) direktiivin 2003/99/EY 9 artiklan 1 kohdan mukaisiin kertomuksiin sisältyvien tietojen perusteella esiintyvyys alkuperäpopulaatiossa tai selkeästi määritellyssä alapopulaatiossa on pienempi kuin yksi miljoonasta, esiintyvyys on osoitettu 95 prosentin varmuudella taikka viimeisten viiden vuoden aikana (tai kahden vuoden aikana, jos tämä on perusteltua toimivaltaisten viranomaisten riskianalyysin perusteella) teurastetuissa eläimissä ei ole havaittu yhtään tapausta.”*

Elintarviketurvallisuusosasto
Lihantarkastusyksikkö

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
19.9.2022 5408/04.02.10.02.04/2022

Ruokaviraston lihantarkastusyksikkö arvioi, että nautaeläinten kystikerkoosiriski on pieni/mitätön ja nautaeläinten puremaliharviiltojen käyttö tutkimusmenetelmänä ei ole tehokas. Suomessa teurastetuissa naudoissa ei ole havaittu yhtään tapausta vuoden 2002 jälkeen. Lisäksi arviointia tukee Ruokaviraston riskinarvioinnin yksikön tekemä riskinarviointi Suomen nautakarjan kystikerkoosista (Kystikerkoosi naudoissa ja lihantarkastuksen yksinkertaistaminen – riskinarviointi, Ruokaviraston tutkimuksia 4/2022). Kystikerkoosi naudoissa -hankkeessa suomalaisista teurastamoista otettiin vuosina 2020 ja 2021 riskinarviointia varten tarkemmin analysoitavaksi 793 naudan purema- ja sydänlihaskudokset. Lisäksi samoina vuosina tutkittiin kolme epäilynäytettä. Kaikki edellä mainitut 796 näytettä olivat negatiivisia kystikerkoosin varalta.

Riskinarvioinnin perusteella Suomessa kasvatetun naudan kystikerkoosiriski on hyvin pieni ja ihmisen todennäköisyys saada tenioosi on vähäinen ja vakavuudeltaan mitätön eikä puremalihasten viiltämisestä luopuminen merkittävästi lisää riskiä. Arvion mukaan tutkimusajanjaksona 2020–2021 naudan kystikerkoosin todellinen esiintyvyys (mediaani) oli 0,004 % (95 % todennäköisyysväli 0,0001–0,02 %). Ilmi tuleva esiintyvyys (apparent prevalence) oli 0,0009 % (0,00004–0,005 %).

Edellä esitetyn perusteella Ruokavirasto katsoo, että Suomi täyttää komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 30 artiklan 1 c -kohdan ehdot. Muutos nautaeläinten puremalihasten rutiininomaiseen viiltämiseen tulee voimaan 1.10.2022 alkaen ja on voimassa toistaiseksi.

Naudan kystikerkoosissa naudan lihaksistosta löydetään *T. saginata* -heisimadon muodostamia loisrakkuloita (kystikerkuksia). Loisrakkuloiden kohdekudoksena eivät ole ainoastaan puremalihakset, vaan niitä voi löytää myös sydänlihaskudoksesta ja muualta lihaksistosta. Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 19 artiklan mukaan sydän on viilletävä pituussuunnassa avaten kammiot ja halkaisten kammioväliseinämä muilta naudoilta kuin 18 artiklassa tarkoitetuilta nuorilta naudoilta. Mikäli sydänlihaskudoksessa havaitaan loisrakkula, on ruho tutkittava tarkemmin loisrakkuloiden varalta, mukaan luettuna puremalihasten viiltäminen. Epäilytilanteessa ennen positiivisen tuloksen varmistumista tai jos tilalta on todettu kystikerkoosi-positiivinen nauta, tulee muillekin saman tilan naudoille tehdä tarkempi lihantarkastus loisrakkuloiden varalta, esimerkiksi viiltämällä puremalihakset. Kystikerkoositapauksissa tapauskohtaisen arvioinnin perusteella ruho ja elimet hylätään kokonaan tai osittain ja lihalle voidaan määrätä pakastuskäsittely.

Elintarviketurvallisuusosasto
Lihantarkastusyksikkö

Pvm/Datum/Date
19.9.2022

Dnro/Dnr/DNo
5408/04.02.10.02.04/2022

Sovelletut säädökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston valvonta-asetus (EU) 2017/625
Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 18, 19 ja 30 artiklat
Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/620
Elintarvikelaki (297/2021) 24 §

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa yksikönjohtaja Mikko Turku, puh. 050-4777210 tai
mikko.turku@ruokavirasto.fi.

Osastonjohtaja
Elintarviketurvallisuusosasto

Marjatta Rahkio

Yksikönjohtaja
Lihantarkastusyksikkö

Mikko Turku

Sähköiset allekirjoitukset ovat asiakirjan viimeisellä sivulla.

Jakelu

Virkaeläinlääkärit teurastamoissa, pienteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa
Teurastamot, pienteurastamot ja riistan käsittelylaitokset
Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt
Aluehallintovirastot

Tiedoksi

Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK)
Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund (SLC)
Suomen Teurastamoyrittäjät ry

Elintarviketurvallisuusosasto
Lihantarkastusyksikkö

Pvm/Datum/Date
19.9.2022

Dnro/Dnr/DNo
5408/04.02.10.02.04/2022

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL)
Lihakeskusliitto ry

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7